

Ceilich, Cruithnich, Lochlannaich

Stòr 1

Leugh an teacsa agus freagair na ceistean a leanas.

1. Maids gach **toiseach** is **deireadh** agus bidh paragraf agad mu eachdraidh thràth na Gàidhealtachd. Tha gach toiseach anns an òrdugh cheart.

Toiseach	Deireadh
Ro 8000 RC dh'fhaodadh luchd-seilg is tionail tro thuineachadh.
Thàinig a' chiad thuathanaich a Bhreatainn bha iad a' riaghladh nan eilean chun a' 15 ^{mh} linn.
Thug iad leotha seòrsa de shìobhaltachdan tràtha mu 4000 RC.
Thug muinntir Linn an Iarainn na cànanan coiseachd às an Roinn Eòrpa a Bhreatainn.
B' ann sa 5 ^{mh} linn a thàinig na Gàidheil a dh'Alba.
Thàinig na Lochlannaich san 8mh linn Ceilteach a Bhreatainn an dèidh 700 AD.

Ro 8000 RC dh'fhaodadh luchd-seilg is tionail

Thàinig a' chiad thuathanaich a Bhreatainn

Thug iad leotha seòrsa de shìobhaltachdan tràtha

Thug muinntir Linn an Iarainn na cànanan

B' ann sa 5^{mh} linn

Thàinig na Lochlannaich san 8mh linn

Stòr 2

Brùth an seo airson an ìomhaigh a dhèanamh nas motha. Leugh an teacsa agus, an uair sin, freagair na ceistean a leanas.

1. Dè tha na marcaichean san t-sealladh air a' phannal sa mheadhan a' dèanamh?

.....

2. Tha deilbheadh snìomhanach air a' phannal gu h-ìseal agus tha deilbheadh stuidh air a' phannal gu h-ìseal. Saoil càit' am faiceadh tu deilbheadh mar seo ga chleachdadh an-diugh?

.....

Stòr 3

Brùth an seo airson an ìomhaigh a dhèanamh nas motha. Leugh an teacsa agus, an uair sin, freagair na ceistean a leanas.

1. Ainmich trì beathaichean a chì thu air a' chloich.

i.
 ii.
 iii.

2. Tha inneal-ciùil aig an neach sa mheadhan. Dè an t-inneal a th' ann?

.....

3. Càit' eile am faic thu sgeadachadh coltach ris an seo?

.....

4. Bhon fhianais air an dà chloich – aig An Neag agus ann am Baile a' Chnuic – dè thèid agad air a ràdh mu dhòigh-beatha nan Cruithneach?

.....

Stòr 4

Brùth an seo airson an ìomhaigh a dhèanamh nas motha. Leugh an teacsa agus, an uair sin, freagair na ceistean a leanas.

1. Am faic thu seudradh mar seo san latha an-diugh? Dèan sgeidse dheth.

.....

.....

2. Dè tha ag ràdh rinn gur mathaide gun deach am bràiste a dhèanamh mun aon àm 's a chaidh na clachan aig An Neag agus ann am Baile a' Chnuic a shnaidheadh no gun robh an aon eachdraidh aig an luchd-ealain?

.....

.....

Stòr 5

Leugh an teacsa agus an uair sin freagair na ceistean a leanas.

1. Cia mheud bliadhna a tha Maeshowe air a bhith na sheasamh? (Bi faiceallach)

.....

.....

.....

.....

2. Dè tha cho annasach mun togalach fhèin?

.....

.....

.....

.....

3. Tha e ag ràdh gur e seòmar-tìodhlacaidh bho Linn na Cloiche (An Linn Nuadh-chreagach) a bh' ann. Dè tha a' sealltainn gur dòcha nach e seòmar-tìodhlacaidh a bh' ann idir?

.....

.....

.....

.....

4. Ciamar a bha am mìosachan ag obrachadh? (caran mòr airson a' bhalla!)

.....

5. Ciamar a tha fios againn gun do thadhail na Lochlannaich air?

.....

Stòr 6

Leugh an teacsa agus an uair sin freagair na ceistean a leanas.

1. Tagh an dà sheantans a tha ceart :-

- i. B' iad na Lochlannaich a' chiad dhaoine a thog caisteal air a' chreig seo ris a' chladach.
- ii. Thog na Lochlannaich Taigh Freis Uige ann an 1760.
- iii. Bha buaidh nan Lochlannach air crìonadh mus tug Raibeart Brus am fearann dha na Mowats.
- iv. Bha Raibeart Brus a' fuireach ann an Taigh Freis Uige nuair a chunnaic e an damhan-allaidh.

seantans 1 :

.....

seantans 2 :

.....

Stòr 7**Leugh an teacs agus an uair sin freagair na ceistean a leanas.**

1. (a) Cleachd na sanasan gu h-ìseal agus obraich a-mach dè na faclan Gàidhlig on tàinig na h-ainmean seo.

i. Blairmore

ii. Kingussie

iii. Balbeggie

(b) Cleachd an teacs agus na sanasan gu h-ìseal no faclair airson ciall nan ainmean seo obrachadh a-mach.

i. Drumnadrochit

ii. Kinlochdamph

Faclan cuideachaidh:

ceannmòrgiuthasdrochaidblàr

beagbaile à thdamhduim

2. Cleachd na faclan sa bhogsa agus obraich a-mach dè tha na h-ainmean seo a thàinig bho fhaclan Lochlannach a' ciallachadh.

i. Laxford

ii. Shieldaig

iii. Dingwall

Facal Lochlannach	ciall
lax	bradan
voller	àite
fiord	loch
sild	sgadan
ting	pàrlamaid
vik	bàgh

3. Minich ciamar a fhuair **Peighinn Meadhanach** an t-ainm.